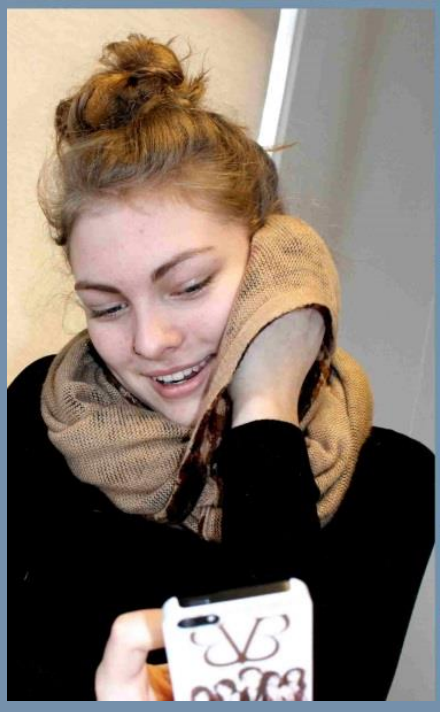
norddjurs

Samarbejdsgrundlag

Mellem
Trivsel og Læring (PPR) (PPR)
og
skoler og dagtilbud i
Norddjurs Kommune

Indhold

1. Forord ... 3

2. Hvorfor samarbejde? ... 4

Det siger loven ... 4

Trivsel og Læring (PPR)s kerneopgave ... 5

Vision ... 5

3. Hvordan samarbejde? ... 6

Årlig grundkontrakt ... 6

Konkrete indsatser ... 6

Kontakt til Trivsel og Læring (PPR) ... 7

Indstilling til Trivsel og Læring (PPR) (PPR) ... 7

Hvem løser opgaven hos Trivsel og Læring (PPR)? ... 7

4. Grundlaget for vores samarbejde ... 9

Evidensinformerede metoder ... 9

Værdier ... 9

Systemisk og anerkendende praksis ... 9

En pragmatisk-konsultativ tilgang ... 10

Mange sandheder ... 11

Trivsel og Læring (PPR) - konsulentens positioner ... 12

5. Samarbejde – hvornår og om hvad? ... 13

Tidlig indsats ... 14

Konkrete indsatser ... 15

Indsatser på organisationsniveau ... 15

Indsatser på gruppe- og individniveau ... 15

6. Et gensidigt samarbejde ... 21

Hvordan forbereder du dig til et afklarende møde/SOS-møde? ... 21

Hvordan forberedes en indstilling til Trivsel og Læring (PPR)? ... 21

7. Lovgrundlag ... 22

National lovgivning ... 22

Kommunale politikker og strategier ... 22

1. Forord

Dette dokument er et samarbejdsgrundlag mellem Trivsel og Læring (PPR) (PPR) og skoler og dagtilbud i Norddjurs Kommune. Dokumentet beskriver, hvordan samarbejdet kan foregå og hvilke konkrete indsatser, der kan arbejdes med.

Samarbejdet tager helt overordnet udgangspunkt i Norddjurs Kommunes værdigrundlag: **Tillid, Ordentlighed, Udvikling og Fællesskab.**

Da samarbejdet handler om børn og unge og deres vigtigste voksne – forældre, lærere og pædagoger – bygger Trivsel og Læring (PPR)s tværfaglige praksis altid på et solidt etisk grundlag og på høje krav til kvalitet, faglighed og ansvar i opgaveløsningen.

Trivsel og Læring (PPR)s arbejdsform udvikler sig kontinuerligt sammen med ny forskning, ny lovgivning og sammen med den pædagogiske praksis, Trivsel og Læring (PPR) skal understøtte. Det betyder, at dette samarbejdsgrundlag også vil udvikle sig og løbende blive opdateret.

I det følgende kan du læse om:

2. Hvorfor samarbejde?
Afsnittet beskriver Trivsel og Læring (PPR)s opgaver, som de står beskrevet i gældende lovgivning samt i relation til Norddjurs Kommunes politikker: Fællesskaber for alle samt Børn og unge i udsatte positioner.

3. Hvordan samarbejde?
Afsnittet beskriver de formelle måder, Trivsel og Læring (PPR) samarbejder med skoler og dagtilbud. Det beskrives, hvordan kontakt til Trivsel og Læring (PPR) kan indledes og hvilke personer hos Trivsel og Læring (PPR), der løser en opgave.

4. Grundlaget for vores samarbejde
Afsnittet beskriver de tilgange og værdier, Trivsel og Læring (PPR) i Norddjurs Kommune tilstræber at arbejde efter.

5. Samarbejde – hvornår og om hvad?
Afsnittet beskriver på hvilke tidspunkter og på hvilke niveauer, Trivsel og Læring (PPR) kan spille en rolle. Det beskrives, hvordan Trivsel og Læring (PPR) både kan arbejde forebyggende, foregribende og indgribende og med fokus på organisation, gruppe og individ. Samtidig præsenteres en række konkrete indsatser, som Trivsel og Læring (PPR) kan være en del af.

6. Et gensidigt samarbejde
Afsnittet beskriver, hvilke ting du som samarbejdspartner kan være opmærksom på, når du f.eks. vil indstille et barn eller en gruppe af børn Trivsel og Læring (PPR).

7. Lovgrundlag
Afsnittet indeholder links til relevant national lovgivning samt kommunale politikker.

2. Hvorfor samarbejde?

Det siger loven

Trivsel og Læring (PPR) i Norddjurs Kommune arbejder på baggrund af national lovgivning på folkeskole- og dagtilbudsområdet og med afsæt i kommunale politikker gældende for børn og unge 0 – 18 år.

Enhver kommune er forpligtet til at råde over et PPR. På **skoleområdet** findes PPR's lovgivningsmæssige fundament i Folkeskolelovens § 12, stk. 2, hvor følgende fastslås:

"Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed."

PPR har altså særlige, lovbestemte rådgivningsopgaver i forhold til elever, der har behov for specialklasse, specialskole eller som har behov for støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer på almenskolen. Hvordan Norddjurs Kommune griber denne opgave an, er beskrevet detaljeret i "Et overblik over visitation og revisitation på skoleområdet", som kan findes her.

Også for **børn, der endnu ikke er startet i skole**, har PPR lovbestemte opgaver. Her er det "Bekendtgørelse om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen", der bestemmer, at PPR løser opgaver i forbindelse med igangsættelse og ophør af specialpædagogisk bistand. Barnets Lov, Dagtilbudsloven og Sundhedsloven har også indflydelse på førskoleområdet, når det drejer sig om børn med særlige behov.

PPR har også lovpligtige opgaver i **en god overgang** fra dagtilbud til skole for børn, der før skolestart har modtaget specialpædagogisk bistand og for børn, der vurderes at have behov for specialundervisning, når de starter i skole.

Trivsel og Læring (PPR) har også andre lovbestemte opgaver, som ikke gennemgås nærmere i dette dokument. Du finder links til de relevante love og bekendtgørelser på sidste side i dette dokument.

Derudover er det på begge områder Trivsel og Læring (PPR)s opgave at være med til at udvikle den pædagogiske praksis og almenundervisningen og i dagtilbuddet med henblik på at fremme **fællesskaber samt stærke læringsmiljøer** for alle børn og unge. Det kan ske gennem en række direkte og indirekte indsatser, hvoraf et udvalg præsenteres nærmere i afsnit 5: "Samarbejde – hvornår og om hvad?".

Trivsel og Læring (PPR)s kerneopgave

Trivsel og Læring (PPR) arbejder for den samme kerneopgave som resten af skole- og dagtilbudsområdet: **Vi skaber miljøer, hvor børn ses, lærer, trives, deltager og tør livet.**

Kerneopgaven understøtter vi ved at:

- skabe læring, trivsel og deltagelsesmuligheder for alle børn gennem udvikling af almenundervisningen og almenpædagogikken i samarbejde med skoler og dagtilbud.
- løse særlige opgaver i forhold til børn med behov for specialpædagogisk bistand, således at disse børn kan lære, trives og udvikle sig bedst muligt.
- gennemføre forandrings- og udviklingsprocesser på individ-, gruppe og organisationsniveau
- sikre tværfaglighed på alle niveauer

Vision

Trivsel og Læring (PPR) i Norddjurs Kommune samarbejder med skole- og dagtilbudsområdet om, at alle børn skal trives og lære så meget, som de kan.

Trivsel og Læring (PPR) arbejder til enhver tid ud fra visionen i kommunens politik "**Fællesskaber for alle – tidlig indsats og inklusion"**, som lyder:

> *"Alle børn oplever, at de har mulighed for at være aktive og ligeværdige deltagere i fællesskaber i skole- og dagtilbud, hvor de bliver set, lærer, trives, deltager – og tør livet. Fagprofessionelle, forældre og andre betydningsfulde voksne for barnet har en forpligtelse til at samarbejde om en tidlig indsats, for at sikre barnets trivsel og udvikling"*

3. Hvordan samarbejde?

Trivsel og Læring (PPR)s samarbejde med skoler og dagtilbud foregår på mange måder. Dette afsnit gennemgår de fastlagte måder, som er gældende på tværs af alle aftaleenheder, nemlig en årlig grundkontrakt, samt de måder, man typisk kan komme i kontakt med Trivsel og Læring (PPR) som medarbejder på en skole eller i et dagtilbud.

Årlig grundkontrakt

Hvert år udarbejdes en overordnet grundkontrakt med hver aftaleenhed. Grundkontrakten beskriver de overordnede fokusområder, som Trivsel og Læring (PPR) og aftaleenheden i samarbejde vægter i perioden. Grundkontrakten er et dynamisk dokument, der justeres i løbet af året, hvis der opstår nye udfordringer.

Det er ledelsen på aftaleenheden og det Trivsel og Læring (PPR) -team, der hører til enheden, som udarbejder grundkontrakten i fællesskab. Grundkontrakten er herefter afsættet for de specifikke og konkrete indsatser, der sættes i gang i perioden.

Konkrete indsatser

I forhold til de specifikke og konkrete indsatser, er det den enkelte medarbejder eller teamet fra Trivsel og Læring (PPR), der sørger for en forventningsafstemning med ledelse og personale i skole/dagtilbud og foreslår et samarbejdsforløb med afsæt i den konkrete opgave. I ethvert forløb kan indgå forskellige samarbejdsformer- og metoder, der defineres af opgavens art.

Figur 1: Trivsel og Læring (PPR)s arbejde på den enkelte aftaleenhed rammesættes af grundkontrakter og evt. af supplerende forløbskontrakter i samarbejde med aftaleenhedens ledelse og medarbejdere.

Kontakt til Trivsel og Læring (PPR)

Alle enheder på dagtilbudsområdet har tilknyttet et tværfagligt team fra Trivsel og Læring (PPR) bestående af en psykolog, en logopæd, en fysioterapeut samt en/flere specialpædagogiske vejledere. Alle skoler har en psykolog samt logopæd tilknyttet. Disse personer kan altid kontaktes via mail eller telefon.

Skolerne kan derudover ved behov trække på kommunens specialvejledere og læsekonsulenter, der også altid kan kontaktes via mail eller telefon ligesom det er tilfældet ved behov for kommunens tilbud om Familieskole.

Trivsel og Læring (PPR) har desuden altid et løbende formelt og uformelt samarbejde med skolen eller dagtilbuddets ledelsesteam.

Indstilling til Trivsel og Læring (PPR) (PPR)

Hvis et dagtilbud/skole sammen med forældrene vurderer, at det vil være gavnligt at indlede et samarbejde omkring et barn/gruppe af børn, skal der laves en indstilling til Trivsel og Læring (PPR) gennem Josa Notat, som er skoler og dagtilbuds digitale indgang til forvaltningen. Det kræver altid samtykke fra forældre, hvis Trivsel og Læring (PPR) skal drøfte konkrete børn.

Så snart der foreligger en undring eller en mindre udfordring, der kan kalde på tværfaglig konsultation, er det en god ide at bede om et konsultativt møde – et afklaringsmøde. Afklaringsmødet er "den hurtige" adgang til at blive klogere på, hvad de gode næste skridt vil være i sagen, og hvem der er relevante at inddrage.
Det er skolen/dagtilbuddet der indkalder til møde, hvor også andre relevante fagpersoner fra f.eks. Tidlig Forebyggende Indsats (FTI), Familiehuset, Myndighedsområdet eller andre kan deltage.

Efter den første kontakt til Trivsel og Læring (PPR) omkring en problematik eller et emne kan samarbejdet fortsætte på mange måder afhængig af opgavens art.

Hvem løser opgaven hos Trivsel og Læring (PPR)?

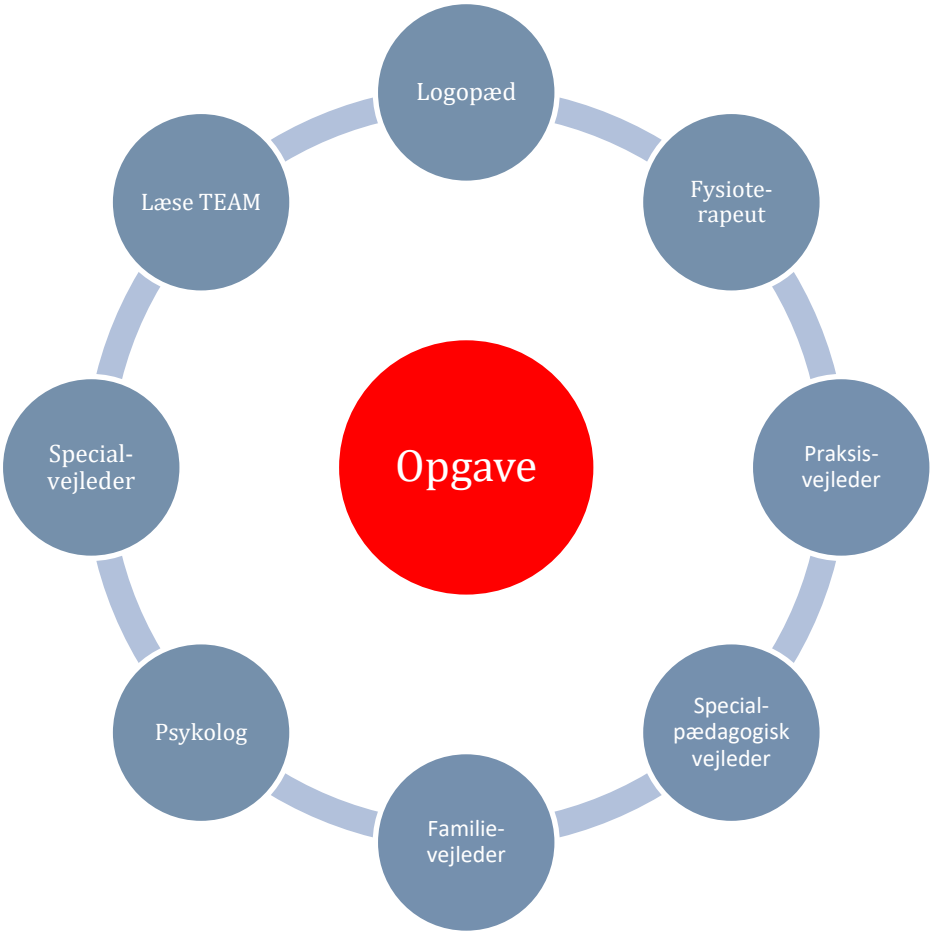
Trivsel og Læring (PPR) er sammensat af forskellige faggrupper med forskellige kompetencer, erfaringer og uddannelsesbaggrund. Udgangspunktet er, at de forskellige fagligheder bidrager med forskellige perspektiver og viden på en sag, hvorfor det kan være en fordel at inddrage flere fagligheder i samme sag.

Når der laves en indstilling til Trivsel og Læring (PPR) vil indstiller blive bedt om at krydse af hvilke faggrupper, man forventer vil kunne bidrage ind i problemstillingen.

Medarbejderne fra Trivsel og Læring (PPR) vil altid internt drøfte, hvilken person eller kombination af personer, der er bedst egnet til at løse en ny opgave. Derfor kan der være

tilfælde, hvor opgaver bliver løst af en medarbejder, der ikke normalt er tilknyttet enheden. Trivsel og Læring (PPR) vægter til enhver tid tværfaglighed højt.

De tværfaglige afklaringsmøder er et godt sted at starte, idet mange fagligheder her kan byde ind fra starten af.

Figur 2: Tværfagligheden vægtes højt i Trivsel og Læring (PPR)s opgaveløsning

4. Grundlaget for vores samarbejde

Evidensinformerede metoder

Trivsel og Læring (PPR) tilstræber til enhver tid at arbejde ud fra den viden, der er tilgængelig fra nyeste og mest velunderbyggede forskningsresultater – tilpasset den konkrete problemstilling og koblet med den enkelte fagpersons erfaring.

Det betyder ikke, at der aldrig er plads til at gå nye veje, der endnu ikke er fuldt dokumenterede – blot er det en grundholdning, at vi altid skal søge at opnå viden om effekter og tage kritisk stilling til, hvad det er, der forårsager disse effekter.

Værdier

Trivsel og Læring (PPR) arbejder ligesom det øvrige skole- og dagtilbudsområde på, at børns behov opfyldes inden for områderne ***Tillid, Ordentlighed, Udvikling og Fællesskab.*** Disse fire værdier er f.eks. afgørende, når Trivsel og Læring (PPR) rådgiver i forbindelse med inklusion og visitation til specialundervisning. Man kan læse mere om værdierne her

Systemisk og anerkendende praksis

Som fundament for Trivsel og Læring (PPR)s arbejde ligger en systemisk og anerkendende praksis, som Trivsel og Læring (PPR) deler med resten af skole- og dagtilbudsområdet.

Når man tænker og handler **systemisk,** er grundantagelserne, at:

- Børn altid lærer og udvikler sig i relation til andre
- Vanskeligheder opstår i relationer og bæres ikke af barnet alene
- Børn kan godt have iboende individuelle vanskeligheder – i så fald kan de voksne bedst gøre en forskel for barnets læring og trivsel ved at fokusere på at skabe ændringer i barnets miljø og i barnets relationer. Det er derfor en systemisk tankegang giver flere muligheder
- Børn har gode grunde til at gøre det, de gør, ud fra deres perspektiv

Når man tænker og handler **anerkendende,** er grundantagelserne, at:

- Børn har behov for at føle sig lyttet til, at føle sig bekræftet, forstået – anerkendt
- Anerkendelse af barnet skaber selvværd, tryghed og tillid, som er med til at understøtte læring og udvikling af både sociale og faglige ressourcer.
- Anerkendelse er ikke lig med, at alt er tilladt – anerkendelse er f.eks. også at guide barnet til en anden adfærd

En pragmatisk-konsultativ tilgang

Oven på det systemisk, anerkendende og sammen med det evidensinformerede, er en pragmatisk-konsultativ tilgang en central del af Trivsel og Læring (PPR)s virke.

Konsultativ, fordi det i kraft af det systemiske netop er en grundpræmis, at det største forandringspotentiale ligger i at arbejde med barnets omgivelser og relationer – og ikke med barnet selv. **Pragmatisk**, fordi Trivsel og Læring (PPR) træffer valg om metode ud fra opgavens art med henblik på, at det altid først og fremmest skal være handlingsrettet, anvendeligt og meningsfyldt i den pædagogiske praksis.

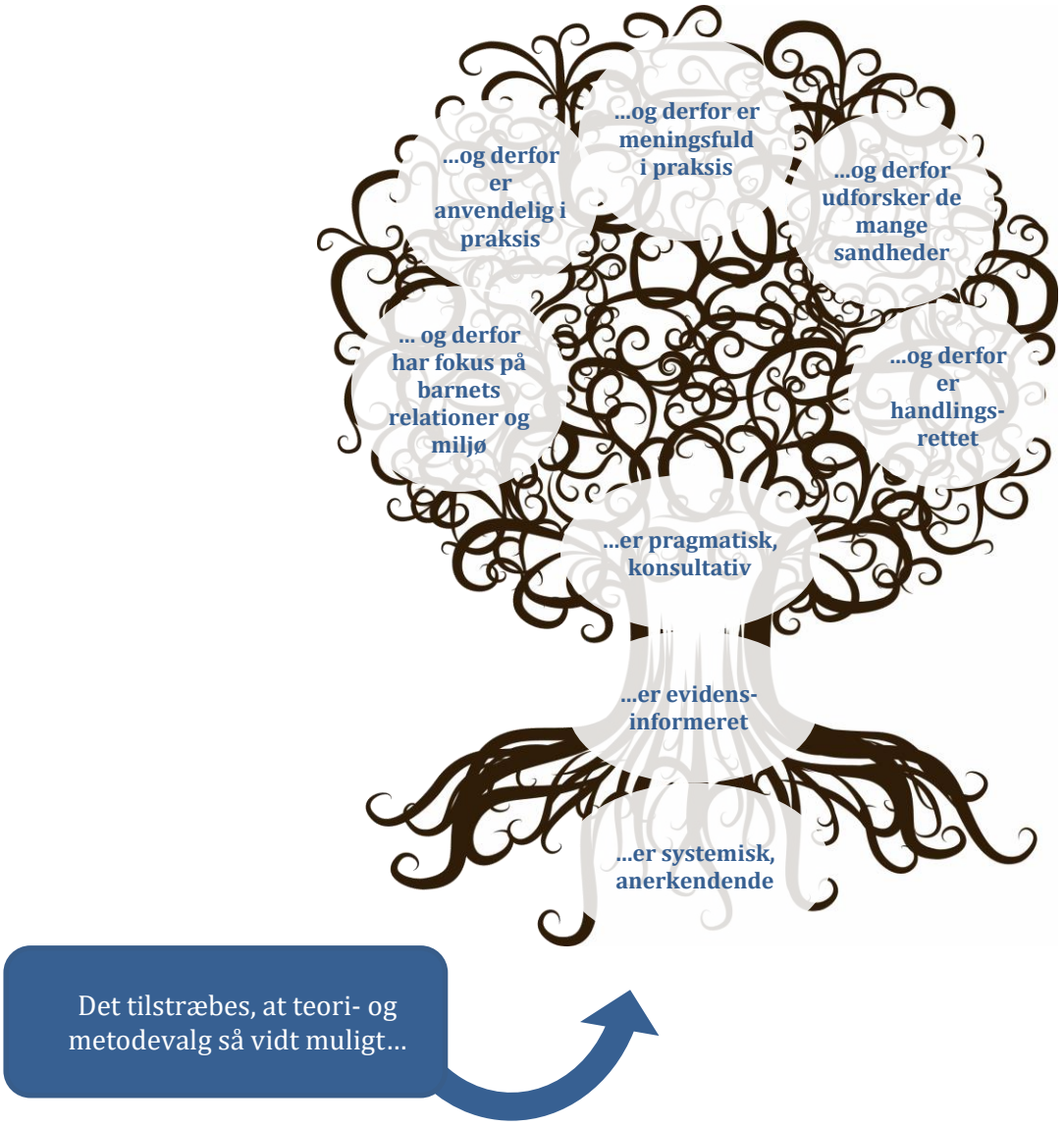
Selv når medarbejderen i Trivsel og Læring (PPR) arbejder direkte med barnet og f.eks. tester, udreder, underviser osv., er den pragmatisk-konsultative tilgang med som en **forholdemåde**. Det betyder, at individuelle test og undersøgelser aldrig kan stå alene, men altid skal nuanceres af en undersøgelse af de sammenhænge og relationer, barnet indgår i – altså af barnets miljø. Og det betyder, at den viden, der frembringes af test og udredning, også skal anvendes til opkvalificering af netop dette miljø.

Mange sandheder

Det er en grundantagelse i Trivsel og Læring (PPR), at der aldrig findes én sand forklaring på pædagogiske og psykologiske problemstillinger i et miljø eller hos et barn. Det er derfor en del af Trivsel og Læring (PPR)-medarbejderens arbejdsform at afdække og undersøge de mange forståelser, der kan være af et barns udfordringer og gøre dem til fælles viden for de mennesker, der er vigtige omkring barnet.

Formålet hermed er at kunne anvende denne fælles viden til at formulere arbejdshypoteser som grundlag for en fokuseret indsats og handleplan.

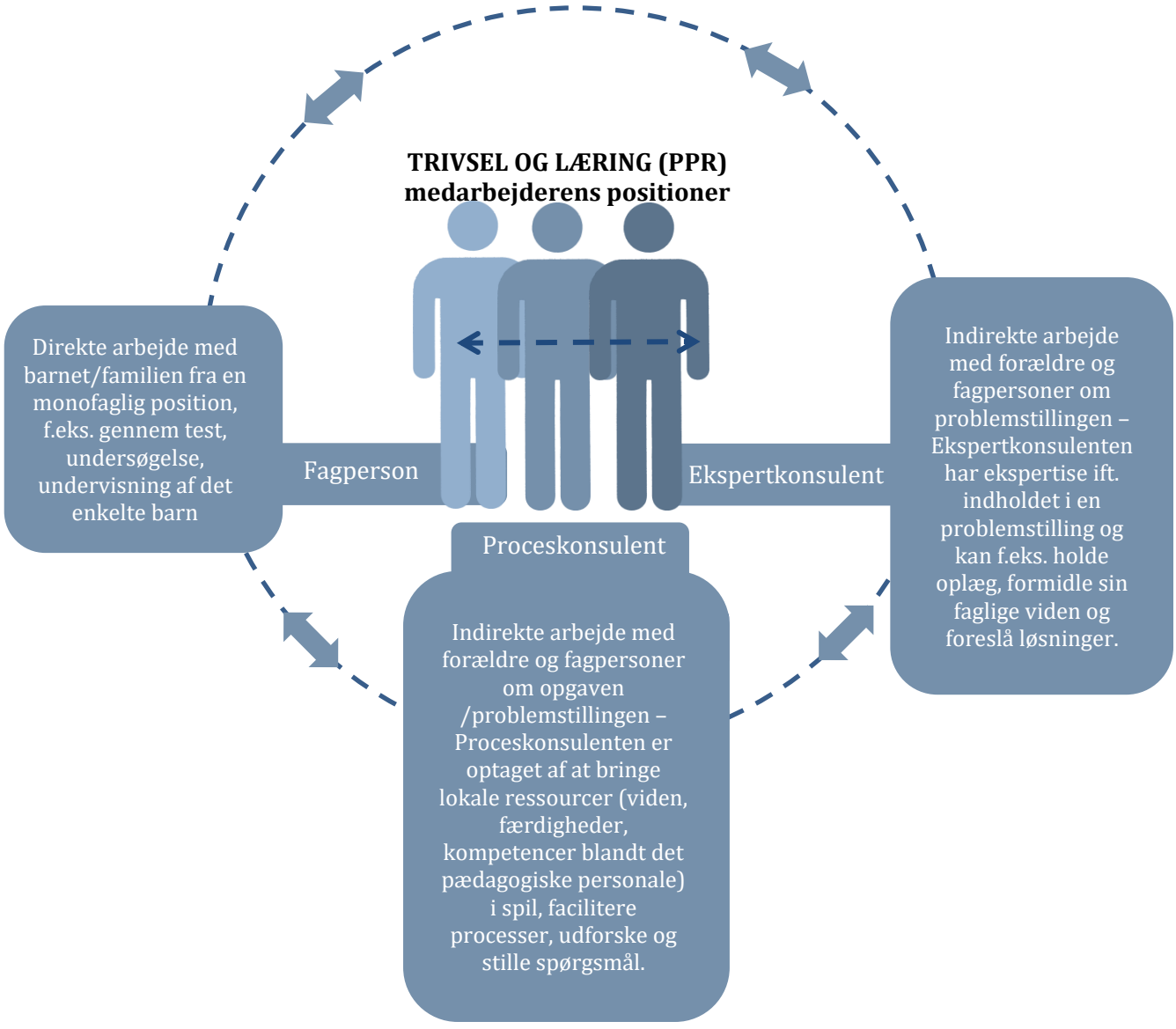

Figur 3: Trivsel og Læring (PPR) s metodevalg træffes på baggrund af systemiske og anerkendende grundantagelser, en evidensinformeret og pragmatisk, konsultativ tilgang og en række kriterier, der udløber af disse tilgange.

Trivsel og Læring (PPR) - konsulentens positioner

Man vil ofte opleve, at medarbejderen fra Trivsel og Læring (PPR) skifter arbejdsform eller position efter opgaven. I teorien kan en medarbejder fra Trivsel og Læring (PPR) arbejde ud fra tre positioner – han/hun kan være fagperson, proces- eller ekspertkonsulent.

I praksis vil medarbejderen fra Trivsel og Læring (PPR) ofte arbejde ud fra alle tre positioner i samme forløb og skifte fleksibelt mellem disse. De tre positioner er illustreret herunder:

5. Samarbejde – hvornår og om hvad?

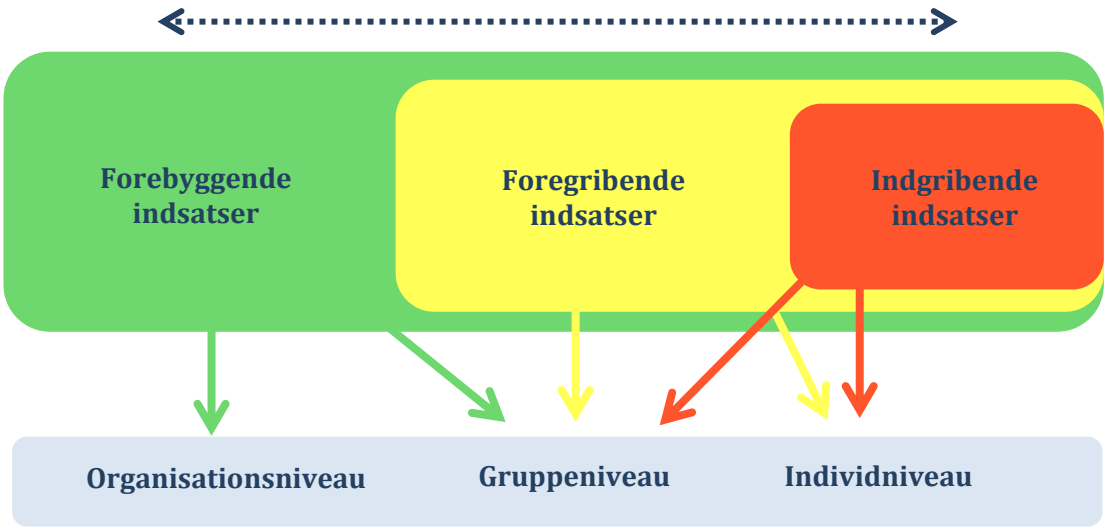
Trivsel og Læring (PPR) samarbejder med skoler og dagtilbud om en bred vifte af problemstillinger og udviklingsopgaver. Således kan Trivsel og Læring (PPR) indgå i samarbejde om indsatser både på organisations-, gruppe- og individniveau.

På **organisationsniveau** kan der være tale om deltagelse i organisationsudvikling og implementeringsprocesser med fokus på varierende aktuelle opgaver, f.eks. inkluderende læringsmiljøer, politikker, læreplanstemaer, visioner og lignende.

På **gruppeniveau** kan Trivsel og Læring (PPR) f.eks. indgå i udvikling af kollegial supervision, formidling af faglig viden og udvikling af professionsfaglige færdigheder eller i indsatser målrettet bestemte børnegrupper.

På **individniveau** kan Trivsel og Læring (PPR) spille en rolle i forhold til undervisning, udredning og forståelse af det enkelte barns potentialer og udfordringer og af forandringspotentialer i miljøet omkring det individuelle barn.

Trivsel og Læring (PPR) kan inddrages på mange tidspunkter i et forløb. I grove træk arbejder Trivsel og Læring (PPR) med tre forskellige typer af indsatser, nemlig de *forebyggende*, de *foregribende* og de *indgribende* indsatser. De tre typer kan ikke adskilles skarpt, og ofte vil en indsats kunne betragtes som både det ene og det andet eller bevæge sig fra et niveau til et andet:

Figur 4: Trivsel og Læring (PPR)s indsatser rettet mod tre niveauer

De **forebyggende indsatser** har primært fokus på organisations- og/eller gruppeniveau og har til formål generelt at styrke det inkluderende miljø i almenundervisningen eller i almenpædagogikken. Indsatser på dette niveau er altså oftest til glæde for alle eller for store grupper af børn.

De **foregribende indsatser** kan have fokus på grupper af børn eller i nogle tilfælde på enkelte børn, altså individniveau. Det kræver samtykke fra forældrene, at drøfte et barn på individniveau, og der oprettes sag ved Trivsel og Læring (PPR) på indsatsen. På det foregribende niveau har medarbejderne på skolen eller i dagtilbuddet set en mulig problemstilling, der potentielt kan vokse sig større.

De **indgribende indsatser** vil typisk have større individuelt fokus, men kan i princippet også være rettet mod grupper af børn. En indgribende indsats vil i langt de fleste tilfælde kræve en formel indstilling til Trivsel og Læring (PPR).

Tidlig indsats

På skole- og dagtilbudsområdet i Norddjurs Kommune arbejdes efter princippet om tidlig indsats og mindst mulig indgriben i barnets liv – derfor bør det altid tilstræbes at inddrage Trivsel og Læring (PPR) så tidligt som muligt. Trivsel og Læring (PPR) prioriterer således forebyggende og foregribende indsatser højt i samarbejde med skoler og dagtilbud.

Skole- og dagtilbudsområdet arbejder for en tidlig indsats – derfor prioriteres forebyggende og foregribende indsatser højt.

Konkrete indsatser

Nedenfor gives en række *eksempler* på Trivsel og Læring (PPR)s indsatser eller på de arbejdsmetoder, Trivsel og Læring (PPR) kan foreslå at tage i anvendelse i konkrete sager/problemstillinger. Listen er ikke udtømmende og vil løbende ændre sig.

Indsatser afstemmes altid i forhold til den årlige grundkontrakt og i forhold til Trivsel og Læring (PPR) -medarbejderens samlede tid og opgavemængde i aftaleenheden.

Indsatser på organisationsniveau

Opkvalificering af fagprofessionelle

Trivsel og Læring (PPR) kan være med til at opkvalificere de fagprofessionelle i skoler og dagtilbud gennem korte eller længerevarende forløb eller enkeltstående oplæg. F.eks. kan Trivsel og Læring (PPR) være med til at opkvalificere lærere og pædagoger på faglige områder (psykologi, sansemotorik, sprogudvikling og lignende), i processuelle kompetencer (f.eks. kollegial supervision eller kollegial vejledning) eller i mere formelle uddannelsesprogrammer som f.eks. ICDP.

ICDP står for International Child Development Programme og er et internationalt forebyggelsesprogram, der anvendes med henblik på at optimere udsatte børns udviklingsbetingelser i dagtilbud og skole. Gennem otte temaer for godt samspil skabes en platform, der kan bruges som udgangspunkt for refleksion over egen relationelle kompetencer. Målet er at udvikle sine forudsætninger for at etablere udviklingsstøttende relationer til børn, unge, forældre og kolleger.

Læs mere om ICDP på dette https://icdp.dk/om-icdp

Udvikling af det pædagogiske miljø i skoler og dagtilbud

Trivsel og Læring (PPR) kan være med til at udvikle det pædagogiske miljø i skoler og dagtilbud eller kvalificere miljøet på særlige områder, f.eks. gennem fokus på særlige læreplanstemaer i dagtilbud.

F.eks. kan Trivsel og Læring (PPR)s fysioterapeuter være med til at planlægge og gennemføre særlige projekter, der sætter fokus på læreplanstemaet "Krop og bevægelse".

Trivsel og Læring (PPR) kan også indgå i udvikling af pædagogiske miljøer på et mere foregribende niveau, hvis der er særlige udfordringer på organisationsniveau. Det kunne f.eks. være generelle udfordringer med sprogstimulering, adfærd, relationer, kulturer eller lignende.

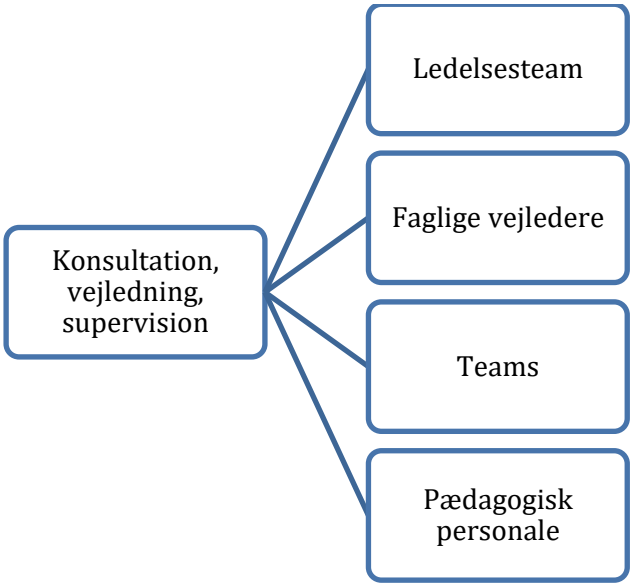
Indsatser på gruppe- og individniveau

Afklaringsmøde eller SOS møde

Trivsel og Læring (PPR)s faggrupper deltager gerne på tværfaglige afklaringsmøder eller SOS-møder i alle skoler og dagtilbud. På møderne kan drøftes generelle problematikker, der kan koordineres indsatser, og så kan de tilstedeværende fagpersoner konsulteres angående specifikke problemstillinger omkring et barn eller en gruppe af børn.

Hvis et barn skal drøftes på et afklaringsmøde eller et SOS-møde, skal forældrene være orienteret og have givet deres tilsagn. Der skal altså laves en indstilling eller et samtykke til Trivsel og Læring (PPR), så Trivsel og Læring (PPR) kan oprette sag til notater *inden* mødet. Indstillingen sendes til godkendelse hos forældrene og videre til Trivsel og Læring gennem den digitale platform JOSA Notat.
I særlige tilfælde i supervisions øjemed er det muligt at drøfte et barn anonymt.

Konsultation, vejledning og supervision
Konsultation, vejledning og supervision er indsatser, der kan ydes både til grupper og til enkeltpersoner, og som kan tilbydes på flere niveauer i skolen/dagtilbuddet:

Formålet med disse typer af indsatser er at understøtte kerneopgaven gennem udvikling og styrkelse af det pædagogiske miljø med henblik på inklusion samt deltagelsesmuligheder for alle børn. Problematikkerne, der kan tages op, kan både være generelle pædagogiske problematikker omkring inklusion og problematikker knyttet til inklusion af enkelte børn. Hvis det drejer sig om navngivne børn, skal forældrene have givet samtykke hertil.

Deltagelse i netværksmøder og andre samarbejdsmøder
Trivsel og Læring (PPR) deltager i netværksmøder med forældre og andre samarbejdspartnere omkring et barn. Det gælder for børn, der er indstillet til Trivsel og Læring (PPR), også hvis det er en del af en foregribende eller en afklarende proces.

Aktionslæring - læringsforløb
Trivsel og Læring (PPR) tilbyder forskellige former for aktionslæring, forstået som særlige metoder til udvikling af pædagogik og undervisning gennem hypotesedannelse, afprøvning i praksis, observation af effekter og efterfølgende evaluering og refleksion. Formålet er systematisk at trække læring ud af egen praksis.

Observationen kan foretages af en medarbejder i Trivsel og Læring (PPR), en kollega eller ved hjælp af videooptagelser. Den efterfølgende refleksion kan foregå som en sparring eller efter bestemte modeller i gruppe- eller individuel supervision.

Pædagogisk psykologisk vurdering (PPV)
I nogle tilfælde vil medarbejderen fra Trivsel og Læring (PPR) i samarbejde med ledelsen foreslå at udarbejde en skriftlig pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) af et barn. En PPV har til formål at afdække barnets specialpædagogiske behov og give anvisninger til, hvordan de kan mødes pædagogisk. PPV'en kan være kort eller lang, og den er altid et nødvendigt grundlag, når der skal træffes beslutning om specialundervisning eller bruges en målgruppevurdering (visitation til specialundervisning, viderehenvisning, efterskole m.m.).

PPV'en kan være en opsamling og analyse af allerede tilgængelig viden, eller medarbejderen fra Trivsel og Læring (PPR) kan vælge at udføre yderligere undersøgelse af barnets kompetencer samt af barnets relationer og miljø (f.eks. testning, observationer, samtaler med nøglepersoner, uddeling af spørgeskemaer).

Fokus for PPV'en kan være på barnets sprog, motorik, sensoriske bearbejdning, faglige og sociale kompetencer eller på andre psykologiske aspekter af barnets udvikling.

En PPV kræver altid, at der er lavet en egentlig indstilling til Trivsel og Læring (PPR). En skoleleder kan altid bede om en PPV. I dagtilbud udarbejdes en PPV, hvis barnet har eller formodes at have vedvarende og vidtgående vanskeligheder samt hvis barnet antages at kunne få behov for specialpædagogisk bistand ved skolestart.

Skolen/dagtilbuddet modtager en skriftlig pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) med foranstaltningsforslag. Heri vurderes det, hvis PPV'en laves af psykolog, om der er behov for specialpædagogisk bistand svarende til mindst 9 timers støtte ugentligt. Såfremt det er vurderet at barnet har behov for specialpædagogisk bistand, er det skolelederes opgave skriftligt at redegøre for, hvordan den specialpædagogiske bistand udmøntes.

Når et barn er vurderet med behov for specialpædagogisk bistand, bør skolen altid igangsætte arbejdet med handleplan på barnet.

Handleplanen er et dynamisk dokument, der følger barnet i den tid der er behov for en særlig indsats, og den beskriver og dokumenterer de tiltag der afprøves, og hvilken effekt de har.

Rådgivning ved visitation til specialundervisning
Trivsel og Læring (PPR) er altid en del af samarbejdet, når specialklasse eller specialskole overvejes. Trivsel og Læring (PPR) er sparringspartner for dagtilbud, skole og forældre under hele visitationsprocessen.

Således har Trivsel og Læring (PPR) altid været konsultativt involveret, sagen har været behandlet på et tværfagligt møde, der er vurderet et behov for specialpædagogisk bistand i en PPV, hvor der også er udarbejdet forslag til den nærmere ordning af

specialpædagogisk bistand. PPV'en danner grundlag for skolelederens stillingtagen til evt. henvisning til specialpædagogisk bistand i andet regi end almenskolen.

Detaljeret information om visitationsprocedurer til specialundervisning kan findes i dokumentet "Et overblik over visitation og revisitation på skoleområdet" (klik her).

Undervisning af barnet/eleven
I nogle tilfælde tilbyder Trivsel og Læring (PPR) at undervise et barn med særlige udfordringer. Det kan f.eks. være et barn med udtalevanskeligheder eller sproglige vanskeligheder. Det kan være børn med stamme- eller stemmeproblematikker, og det kan være børn i store læse- og skrivevanskeligheder (ordblindhed).

Oftere vil det imidlertid være tilfældet, at medarbejderen fra Trivsel og Læring (PPR) viser barnets forældre og pædagog/lærer, hvordan de f.eks. bedst stimulerer barnets sproglige- og skriftsproglige udvikling eller arbejder med barnets sensoriske bearbejdning, da det ofte vil være i hverdagen med barnet, der bedst opnås effekt af en særlig indsats.

Samtaler
Trivsel og Læring (PPR) tilbyder i enkelte tilfælde kortere, afklarende og/eller støttende samtaleforløb (cirka tre samtaler) med elever. Det vil altid være efter nøje afvejning af, hvilken funktion et sådan forløb kan have, samt hvorvidt andre instanser (f.eks. Familiehuset) eller personer, der er tættere på barnets hverdag (f.eks. en AKT-lærer) eller har en tættere relation til barnet vil være bedre kvalificeret til at løse opgaven i kraft af større kendskab til problematikken eller til barnet. Ofte kan Trivsel og Læring (PPR) være rådgivende i forhold til, hvilke aspekter en fagperson tæt på barnet f.eks. kan have fokus på i samtaler med en elev.

På forkant med fravær
Elever der i ord eller handlinger viser modstand mod at komme i skole kan med fordel blive tilknyttet indsatsen "På forkant med fravær". Et team af psykologer og specialvejledere knyttes tæt på familien og agerer tovholdere i processen mod at skabe motivation og glæde ved at gå i skole igen. Indsatsen er tæt forbundet med såvel myndighedsområdet og Forebyggende, Tidlig Indsats (FTI) i Norddjurs Kommune. Ved tvivl om målgruppe, kan der rettes telefonisk kontakt til Trivsel og Læring (PPR). Indstilling til indsatsen foregår via Josa NOTAT.

Få styr på angsten
Elever i 1.-6. klasse hvis hverdag er præget af en ængstelighed eller mild form for angst kan profitere af at forældrene deltager i et forældreprogram, hvor de over 10 uger arbejder systematisk og manualbaseret med barnets problematik. Forældrene mødes på en workshop 2 gange i forløbet og arbejder derudover hjemmefra. Det er medarbejdere fra Trivsel og Læring (PPR) samt Forebyggende og Tidlig Indsats (FTI) samt Familiehuset i Norddjurs Kommune, der i samarbejde forestår forældreprogrammet. Det er forældrene selv, der skal henvende sig og lave en indstilling til programmet.

Læsecentret
Læsecentret er Norddjurs Kommunes kompetencecenter for læse- og skrivevanskeligheder. Læsecentret samarbejder med skolens ledelse, læsevejledere, lærere, elever og deres forældre. Læsecentret tilbyder:

- Elevkurser for elever i store læse- og skrivevanskeligheder på 4. årgang
- Support til elever på 5. – 9. årgang
- Afholdelse af lærerkurser
- Samarbejde med skoler i forbindelse med konkrete elever eller problemstillinger, som fx muligheden for at gå til prøve på særlige vilkår.
- Vejledning til skoler, relateret til skolens arbejde med læse- og skriveudvikling – herunder ordblindevenlige læringsmiljøer

Målgruppen er elever som er i risiko for at udvikle store læsevanskeligheder, eller som allerede er i store læse- og skrivevanskeligheder som fx ordblindhed eller sammensatte vanskeligheder, hvor der trods skolens egne indsatser ikke har været tilstrækkelig udvikling, og der derfor er brug for særlig opfølgning.

Læsecentrets elevkurser er målrettet elever med store læse- og skrivevanskeligheder

Familieskolen er et tilbud til familier med elever i 0.-6. klasse. Familieskolen tilbyder et kursusforløb for børn og deres forældre to skoledage om ugen i ca 18 uger. Familieskolen har tæt samarbejde med personalet fra barnets klasse samt andre relevante parter. Der gennemføres desuden et klassetrivselsforløb i barnets klasse.

Målgruppen er familier med børn, der af forskellige årsager ikke trives i skolen eller hjemme.

Familieskolens dagligdag tager udgangspunkt i almindeligt skolearbejde og forskellige planlagte aktiviteter. Forældrene får en unik mulighed for sammen med barnet at arbejde med det faglige, familiens relationer og barnets sociale kompetencer.

Forældrene får mulighed for at styrke deres værdier og normer og ændre uhensigtsmæssige mønstre. Børnene får et selvværdsboost og øgede handlemuligheder fagligt og socialt.

Netværk
Trivsel og Læring (PPR)s faggrupper indgår på forskellige måder i arbejdet med at understøtte faglige netværk på tværs af kommunen. F.eks. understøtter Trivsel og Læring (PPR) netværket af læsevejledere, sprogvejledernetværket samt forældrenetværket "Vores Børn" for forældre til børn med særlige behov på tværs af kommunen.

Webrådgivning
Trivsel og Læring (PPR) besvarer spørgsmål fra børn, forældre og professionelle via en sikker formular på hjemmesiden, der findes her. Spørgsmålene kan handle om børns læring og trivsel i hjem, dagtilbud og skole og besvares af de fagfolk fra Trivsel og Læring (PPR), der ved mest om det relevante emne. Det kan være en psykolog, en logopæd, en specialvejleder eller anden relevant medarbejder. Svarene sendes direkte til afsenders e-boks.

6. Et gensidigt samarbejde

Dette afsnit ridser kort op, hvilke forventninger, der ligger til skolen/dagtilbuddet forud og under forskellige samarbejdsformer.

Hvordan forbereder du dig til et afklarende møde/SOS-møde?

Du behøver ikke forberede dig til et afklarende møde/SOS-møde. Du kan drøfte enhver lille undring eller problemstilling relateret til børns læring og trivsel, så snart den opstår. Det afklarende møde/SOS-mødet er netop en mulighed for at prioritere en tidlig, forebyggende eller foregribende indsats.

Hvis du ønsker at drøfte et navngivet barn, skal du have forældrenes samtykke og der skal laves en indstilling til Trivsel og Læring (PPR).

Hvordan forberedes en indstilling til Trivsel og Læring (PPR)?

I praksis kan en indstilling komme på tale på mange måder, hvis forældrene til barnet vel at mærke er velinformerede og har givet deres accept. Grundet GDPR-lovgivningen, skal der altid være indhentet samtykke til, at Trivsel og Læring (PPR) kan drøfte konkrete børn. Der vil herefter blive oprettet en sag, som medarbejderen fra Trivsel og Læring (PPR) kan journalisere i, og som der kan søges aktindsigt på.

Indstillingen indeholder institutionen og forældrenes beskrivelse af situationen og udgør et vigtigt arbejdsredskab for medarbejderne i Trivsel og Læring (PPR) i forhold til både at forberede og orientere sig i sagen. Med indstillingen sikres medarbejderen i Trivsel og Læring (PPR) den nødvendige viden om et barn/gruppe, til brug for senere udformning af f.eks. PPV, men også til at designe det helt rigtige forløb for barnet/gruppen.

Hvis der er enighed med forældrene om at lave en indstilling til PPR, skal skole/dagtilbud gøre følgende:

1) Finde det relevante indstillingsskema i Josa NOTAT
2) Overvej, hvilke bilag, der kunne være relevante at vedlægge indstillingen (testresultater, pædagogiske refleksionsmodeller, SMTTE eller andet)
3) Send skemaet afsted til forældrene, så disse kan kommentere og underskrive digitalt.

7. Lovgrundlag

Hvis du vil læse mere om de nationale og kommunale lovgivninger og politikker, som Trivsel og Læring (PPR)s virke bygger på, kan du klikke på de forskellige titler nedenfor.

National lovgivning

Dagtilbudsloven

Bekendtgørelse om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen

Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

Folkeskoleloven

Kommunale politikker og strategier

Politik for tidlig indsats og inklusion - Fællesskaber for alle

Strategisk ramme for udskolingen: Ro på, tro på, en vej at gå

Antimobbestrategi

Plan for forebyggelse af ungdomskriminalitet

Sammenhængende indsats over for ungdomskriminalitet

Beredskab og handlevejledning ved viden eller mistanke om overgreb mod børn og unge

Politikken for børn og unge i udsatte positioner